

Szrenica, Marek

Międzynarodowa sesja naukowa: Joachim Lelewel - księgoznawca - bibliotekarz - bibliograf - w 200. rocznicę urodzin (1786-1986)

Kwartalnik Historii Nauki i Techniki 32/1, 260-261

1987

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej Bazhum, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych tworzonej przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie ze środków specjalnych MNiSW dzięki Wydziałowi Historycznemu Uniwersytetu Warszawskiego.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Jej talentom, wiedzy oraz wielkie kulturze ukształtował się ów fenomen: włączenie dorobku Staszyców (wraz z ich domkiem na Zamościu) do żywej i wciąż rozwijającej się kultury regionu. W pracy tej dyrektor Porbadnik ma sojuszników w bardzo sympatycznym zespole współpracowników, których nie załamuje ciasnota pracowni i magazynów oraz brak sal ekspozycyjnych.

Nawet ludzie z największą pasją nie są w stanie dokonać cudów na ugorze. 35 lat istnienia muzeów na terenach dzisiejszego województwa piłskiego — to okres wszechstronnej edukacji kulturalnej społeczeństwa. W ostatnich latach naukowej i oświatowej działalności muzeów sprzyjają także specjalne okoliczności, a w tym życzliwa postawa władz wojewódzkich i miejskich, a zwłaszcza wojewody Bogdana Dymarka. Jego zaangażowaniu Muzeum Okręgowe im. Stanisława Staszica zawdzięczać będzie zapewne już w niedalekiej przyszłości nową siedzibą, a Muzeum Stanisława Staszica — pomieszczenia do gromadzenia niezbędnej do pracy literatury naukowej. Muzeum Piły jest bardzo potrzebne takie właśnie wsparcie.

Zbigniew J. Wójcik
(Warszawa)

MIĘDZYNARODOWA SESJA NAUKOWA: JOACHIM LELEWEL — KSIĘGOZNAWCA
— BIBLIOTEKARZ — BIBLIOGRAF — W 200. ROCZNICĘ URODZIN (1786—1986).

Sesja poświęcona Joachimowi Lelewelowi w dwustetną rocznicę jego urodzin, zorganizowana przez Bibliotekę Uniwersytecką i Instytut Bibliotekoznawstwa oraz Informacji Naukowej Uniwersytetu Warszawskiego, odbyła się w dniach 20—22 marca 1986 r.

Referaty wprowadzające wygłosili prof. dr Jerzy Skowronek i doc. dr Radosław Cybulski. Pierwszy z nich zajął się działalnością Lelewela-historyka, drugi skoncentrował się na problematyce księgoznawczej, występującej w pracach tego uczonego. Wypowiedzi następne należały do bardziej szczegółowych, ograniczających się do jednego wybranego zagadnienia. Wśród nich szczególnie żywe zainteresowanie wzbudził szkic nadesłany przez prof. dra Konrada Górskiego (Toruń) pt. *Lelewel i Mickiewicz*. Wspomnijmy tu jeszcze take teksty, jak: doc. dra Konrada Zawadzkiego (Warszawa) pt. *Związki rodziny Lelewelów z Warszawą*; dr Elżbiety Słodkowskiej (Warszawa) — *Bieżąca informacja o książce w Polsce na początku XIX wieku*; Vitautasa Bogušisa — *Więzi J. Lelewela z obywatelami państwa rosyjskiego po roku 1831*, które dla nich nie były ani łatwe, ani bezpieczne; mimo to kultywowane i utrwalane.

Do ciekawszych zagadnień, poruszonych na Sesji, należała sprawa nieznanego rękopisu Lelewela, którym zajęła się dr Maria Biernacka (Warszawa), a mianowicie *Projektu utrzymania i urzędzenia biblioteki*. Oczywiście chodzi tu o księżnicę uniwersytecką w Warszawie. Następnie należy wymienić opracowania: dr Anny Żbikowskiej-Migoniowej (Wrocław) o stosunku *Bibliograficznych ksiąg dwoje* do wcześniejszej literatury światowej w zakresie bibliologii; dr Krystyny Bednarskiej-Ruczajowej (Kraków) o czytelniczych zainteresowaniach Lelewela w okresie wileńsko-warszawskim; doc. dr Marianny Mlekickiej (Warszawa), która mówiła o założeniu Towarzystwa Stereotypów Polskich i udziale Lelewela w tej imprezie. Odnaleziony przez prelegentkę w Archiwum m.st. Warszawy dokument pozwolił na odtworzenie nieznanego dotąd epizodu z życia Lelewela, ukazującego go jako współzałożyciela spółki wydawniczej, której inspiratorem był Walerian Krasiński. Do faktycznej realizacji tego przedsięwzięcia wszakże nie doszło, stanęły temu na przeszkodzie wydarzenia nocy listopadowej, choć akt powstania firmy podpisano dnia 10 grudnia 1830 r.

Doc. dr Bartłomiej Szyndler (Lublin) przedstawił Lelewela jako ilustratora własnych dzieł; natomiast dr Adam Skura wraz z doc. drem Ryszardem Ergetowskim (Wrocław) omówili *Przyjaźń J. Lelewela z J. S. Bandtkiem w świetle ich korespondencji*. Dr Zbigniew Żmigrodzki

(Katowice) ukazał problemy informacji naukowej w *Bibliograficznych ksiąg dwojgu*, zaś dr Kazimierz Warda (Kielce) badania historyka nad dziejami księżnic klasztornych. Spośród innych tekstów przypomnijmy; doc. dra Edwarda Potkowskiego (Warszawa) o książce rękopiśmiennej jako źródle badań nad przeszłością w ujęciu Lelewela; dra Andrzeja Klossowskiego (Warszawa) o listach emigracyjnych uczonego jako źródle do poznania dziejów książki polskiej na obczyźnie; doc. dra Jerzego Włodarczyka (Łódź) o Lelewelu-bibliotekarzu; prof. dr Kazimierzy Maleczyńskiej (Wrocław) o tradycjach lelewelowskich w księgarstwie polskim oraz prof. dra V. Zukasa (Wilno) o roli i pozycji Lelewela w litewskim księgoznawstwie.

Rolę Lelewelowskiej inspiracji w codziennej praktyce ukazały następujące opracowania: dr Mieczysławy Adrienek (Lublin) — *Recepcja dorobku naukowego J. Lelewela w środowiskach szkolnych w pierwszej połowie XIX wieku*; dr Bronisławy Woźniczki-Paruzel (Toruń), która zajęła się ukazaniem wpływów historiografii Lelewela na popularne wydania dziejów dla ludu; dr Marii Radwańskiej (Kraków) dążącej śladami dzieł warszawskiego badacza po regionach najnowszej literatury księgoznawczej, a także Algierdasa Kanclerisa, ustalającego wpływy prac Lelewela we współczesnej informatyce.

Referaty uzupełniły komunikaty: dra Józefa Długosza (Wrocław) o miscellaneach wrocławskich związanych z postacią uczonego; dr Krystyny Korzon (Wrocław) o materiałach w Bibliotece PAN im. Ossolińskich, odnoszących się do Lelewela; mgra Jana Rogali (Warszawa) o listach Pawła i Wojciecha Jarkowskich do Lelewela; dra Juozasa Tumelisa (Wilno) o litewskich pamiątkach po autorze *Bibliograficznych ksiąg dwoje*, a także mgr Teresy Wysokińskiej (Bruksela) o śladach jego pobytu w Belgii; wreszcie prof. dr Friedhilde Krause (Berlin) o lelewelianach w bibliotekach niemieckich.

Wprawdzie nie wszyscy referenci mogli przybyć na sesję, ale nadesłane przez nich teksty odczytano *in procura*. Ponieważ mają one być opublikowane w księdze pt. *Studia Leleveliana*, zatem wszystkie znajdują dostęp do szerokich kręgów odbiorców naukowej literatury zarówno w kraju, jak i za granicą. Jeżeli chodzi o środowiska obce, to reprezentowali je przedstawiciele Litwy, Rosji, Belgii, NRD. Zastanawia w tym zestawieniu brak odzewu na sesję ze strony Francji.

W czasie dyskusji podniesiono kilka istotnych spraw: wydania dodatkowego tomu listów Lelewela; opracowania kalendarium jego działań i prac; kontynuowania jego bibliografii. W odmiennym tonie utrzymany był nadesłany na sesję list dra Lecha, który miał być głosem w dyskusji. Autor tego tekstu zdyskwalifikował w zasadzie wszystkie (z pominięciem zagranicznych, chyba ze względu na przysłowiową polską kurtuazję wobec obcych) referaty, zarzucając ich autorom miałość zainteresowań, wąski krąg widzenia, odkrywanie spraw oczywistych. Postulował perspektywiczne spojrzenie na postać Lelewela, wypunktowanie istotnych wartości w jego naukowej działalności. Szkoda zatem, że nie dał dobrego przykładu i nie przedłożył rozprawy o takich walorach, jakich żądał.

W pierwszym dniu narad ich uczestnicy zwiedzili wystawę w Pałacu Potockich — zorganizowaną przez Bibliotekę Uniwersytecką w Warszawie. Pokazano na niej zarówno oryginalne, jak i reprodukowane dokumenty, ryciny, podobizny, autografy i książki związane z osobą Lelewela. Dzięki temu zarówno autorzy referatów, jak i słuchacze mogli jeszcze bardziej zbliżyć się do niecodziennej postaci brukselskiego samotnika.

Marek Szrenica
(Wrocław)

I OGÓLNOPOLSKA SZKOŁA HISTORII MATEMATYKI

W dniach 1—6 czerwca 1986 r. zorganizowano w Pokrzywniej (woj. opolskie) I Ogólnopolską Szkołę Historii Matematyki dzięki staraniom Komisji Historii Matematyki Polskiej, Towarzystwa Matematycznego oraz instytutów matematycznych Wyższej Szkoły Pedagogicznej